

Sygn. akt VI U 2606/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołania: B. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 29 sierpnia 2014 r., znak: (...)

w sprawie: B. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu B. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 czerwca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu B. B. prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres. Decyzję wydano w oparciu o art. 57 i 61 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 26.08.2014r. w którym nie stwierdzono niezdolności badanego do pracy.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony podniósł, że stan jego zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i przytoczył argumenty zawarte w uzasadnieniu decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

B. B. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 30.09. 2013 r. W dniu 14.08. 2013 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. Decyzją z dnia 18.09.2013 r. ZUS

odmówił prawa do renty na dalszy okres. Postanowieniem z dnia 17.10.2013 r. odrzucił odwołanie od tej decyzji a Sad Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 27.02.2014 r. oddalił zażalenie na to postanowienie.

Okoliczności bezsporne

Ubezpieczony złożył wniosek o rentę w dniu 4.06.2014 r. Orzeczeniem z dnia 5.08.2014 r. Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, że badany jest częściowo niezdolny do pracy do dnia 31.08.2016 r. Orzeczeniem z dnia 6.08.2014r Komisji lekarska ZUS stwierdziła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

dowód: orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS i orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS w aktach rentowych

Sąd poddał weryfikacji orzeczenia lekarzy ZUS dopuszczając dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych o specjalnościach: pulmonologa, dermatologa, reumatologa, neurologa, psychiatry i medycyny pracy. Powołany zespół specjalistów po przeprowadzeniu badania, zebraniu wywiadu od ubezpieczonego oraz uwzględnieniu dokumentacji medycznej rozpoznał u ubezpieczonego :

1. Zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z dyskopatia L5-S1.
2. Zmiany zwyrodnieniowe stawów obwodowych, zwłaszcza stawu biodrowego lewego z ograniczoną sprawnością.
3. Chorobę nadciśnieniową.
4. Łuszczycę przewlekłą
5. Astmę oskrzelową z cechami obturacyjnymi umiarkowanymi
6. Organiczne zaburzenia osobowości.
7. Zdaniem biegłych w stanie zdrowia badanego nie nastąpiła poprawa pozwalająca na podjęcie ciężkiej pracy fizycznej w zawodzie wykonywanym. Zdaniem biegłych sądowych ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy z powodu zaawansowanych zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa z dyskopatią L5-S1 i zmian zwyrodnieniowych stawów obwodowych, zwłaszcza stawu biodrowego lewego z ograniczoną sprawnością od 01.10.2013 r. do 31.12.2016 r.

Zdaniem biegłych wskazane dla ubezpieczonego jest zatrudnienie w warunkach pracy chronionej.

Z tych względów

ocena nasza nie jest zgodna z oceną Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 26-08-2014 r. W naszej ocenie posługiwaliśmy się tymi samymi wynikami badań i konsultacji, które posiadali lekarze ZUS.

dowód: opinia biegłych sądowych z dnia 13.07.2015 r. (k.27-28 akt)

Organ rentowy, w oparciu o stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich, wniósł zastrzeżenia do opinii. Wskazano w nich, że Przewodnicząca Komisji Lekarskich ZUS nie podziela opinii biegłych o częściowej niezdolności do pracy. Wskazuje na zasadniczą sprzeczność w opisie badania przedmiotowego biegłego internisty- medycyny, pracy- „ruchy czynne i bierne w stawach kończyn górnych dolnych w pełnym zakresie”, biegłego neurologa - „ograniczenie ruchomości obu stawów biodrowych” i biegłego reumatologa- „ograniczenie ruchomości w lewym stawie biodrowym”- co wzbudza wątpliwość, zwłaszcza że zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych biegli uznali za jedną z przyczyn niezdolności do pracy. Ponadto opis stanu neurologicznego ubezpieczonej (biegły neurolog)- bez istotnych objawów ubytkowych i korzeniowych (śladowe objawy rozciągowe), bez zaników mięśniowych i zaburzeń zwieraczy, prawidłowe napięcie mięśniowe - nie potwierdza długotrwałej niezdolności do pracy z powodu schorzenia kręgosłupa.

Wobec powyższego pozwany wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii drugiego zespołu biegłych lekarzy sądowych. W przypadku odmowy uwzględnienia przedmiotowego wniosku organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd przekazał zastrzeżenia organu rentowego biegłym, którzy w opinii uzupełniającej odnieśli się do tych zastrzeżeń, wyjaśniając, że w badaniu przedmiotowym podano, że bolesne są stawy barkowe, łokciowe, lewy staw biodrowy i stawy kolanowe. Ocenę narządu ruchu powierzono biegłemu reumatologowi, który ocenił, że utrzymują się zmiany zwyrodnieniowe stawów odwodowych, a staw biodrowy lewy jest ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową. Ponadto biegły neurolog rozpoznał u ubezpieczonego zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z dyskopatią L5-S1. Ocena badań przedmiotowych poparta została badaniami dodatkowymi (MR kręgosłupa C i L-S, Rtg stawów barkowych i obojczykowo - barkowych). Biegli wskazali, że ubezpieczony choruje również na astmę oskrzelową i nadciśnienie tętnicze. Stwierdzone schorzenia w sposób istotny ograniczają zdolność do pracy w charakterze murarza, tynkarza i zbrojarza. Jest to bardzo ciężka fizyczna praca, wymagająca również pracy na wysokości. Wyniki badań przedmiotowych i istniejących badań dodatkowych oraz ustalone wnioski były podstawą do orzeczenia u ubezpieczonego częściowej niezdolności do pracy.

Biegli podtrzymali swoją uprzednią opinię.

dowód : opinia uzupełniająca z dnia 29.09.2015 r. k. 54

Ponownie organ rentowy wniósł zastrzeżenia do opinii biegłych podnosząc, że podtrzymuje swoje poprzednie zastrzeżenia zawarte w piśmie procesowym z dnia 12.08.2015r. Jednocześnie organ rentowy podniósł, iż w wyjaśnieniach i uzupełnieniu do orzeczenia lekarskiego z dnia 13.07.2015r. biegli nie wyjaśnili sprzecznych ze sobą opinii. Sprzeczne opinie poszczególnych specjalistów, w ocenie pozwanego, nie mogą być zatem podstawą wydania orzeczenia.

Organ rentowy z uwagi na powyższe wniósł o powołanie II zespołu biegłych lekarzy sądowych lub oddalenie odwołania.

Sąd nie uwzględnił kolejnych zastrzeżeń organu rentowego, podzielił natomiast stanowisko zaprezentowane w opinii podstawowej i opinii uzupełniającej biegłych.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy przede wszystkim wskazać należy, że oceny stanu zdrowia ubezpieczonego dokonał zespół doświadczonych specjalistów z dziedzin medycyny odpowiadających jego schorzeniom. Orzeczenie biegłych zostało prawidłowo uzasadnione (art.285 k.p.c.) a wnioski w nim zawarte nie nasuwają wątpliwości co do ich trafności. Biegli w sposób stanowczy odnieśli się do schorzeń ubezpieczonego i ich wpływu na stan czynnościowy organizmu. W opinii podkreślono, że przyczyną niezdolności do pracy ubezpieczonego są wszystkie schorzenia ubezpieczonego wymienione w odwołaniu i stan jego zdrowia nie uległ poprawie w stosunku do okresu w jakim pobierał on rentę. Dlatego biegli uznali, że niezdolność do pracy ubezpieczonego trwa od 1.10.2013 r. do 31.12.2016 r. Biegli ocenili, że stan zdrowia ubezpieczonego, który był częściowo niezdolny do pracy do dnia 30.09.2013 r. nie uległ po tej dacie poprawie, która pozwalałaby na ciężką pracę fizyczną. Zastrzeżenia organu rentowego - w szczególności dotyczące sprzeczności między opisem badań lekarza internisty i neurologa wobec treści opinii uzupełniającej, w której biegli odnieśli się zastrzeżeń organu rentowego nie zasługiwały na uwzględnienie. Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że opis badań nie stanowi wniosków opinii, które to wnioski, jednoznaczne w swojej wymowie, zgłosili wszyscy biegli wydający opinię. Jednocześnie zwrócić trzeba uwagę organu rentowego, że biegły neurolog, na co powoływano się w opinii uzupełniającej, jest specjalistą wyższej klasy do fachowego dokonania badania i opisu stanu narządu ruchu niż lekarz internista. Z opinii biegłych, którą Sąd Okręgowy podzielił wynika także, że stan zdrowia ubezpieczonego nie poprawił się po dniu 1.10.2013 r. Przyczyną dla której ubezpieczony nie uzyskał renty na dalszy okres –po dniu 31.09.2013r. było prawdopodobnie to, że ubezpieczony nie zachował wymogów formalnych i nie odwołał się do Komisji Lekarskiej ZUS od orzeczenia Lekarza Orzecznika i dlatego jego odwołanie podlegało odrzuceniu. Sąd Okręgowy podkreśla również, że opinia biegłych jest zgodna co do zasady z orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 5.08.2014 r., który orzekł iż ubezpieczony jest niezdolny do pracy.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności po przekwalifikowaniu. Częściowo niezdolną do pracy jest zgodnie z ust. 3 cytowanego przepisu osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji. Oceniając stopień niezdolności do pracy należy, w myśl art. 13 wymienianej ustawy, uwzględnić stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Dokonując analizy stanu zdrowia ubezpieczonego przez pryzmat wszystkich wymienionych wyżej przesłanek, Sąd doszedł do przekonania, że schorzenia ubezpieczonego w znaczny sposób ograniczają jego możliwości zarobkowania w dotychczasowy sposób. Ograniczają też możliwości w zakresie przekwalifikowania, poszukiwania zatrudnienia i wykonywania pracy odpowiadającej poziomowi jego wykształcenia. Jak wynika z powyższego ubezpieczony spełnia więc przesłanki uzasadniające przyznanie prawa do renty wymienione w art. 57 cytowanej ustawy. Podkreślić należy, że ubezpieczony wykonywał ciężką pracę fizyczną, która wymaga pełnej sprawności, zwłaszcza kończyn górnych. Powrót do takiej pracy jest w obecnym stanie zdrowia ubezpieczonego niemożliwy, podobnie jak przekwalifikowanie się w tym stanie zdrowia do innej pracy.

Mając na względzie powyższe, Sąd na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w wyroku, przyznając ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od pierwszego dnia miesiąca w którym złożony został wniosek o rentę (art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

W punkcie 2 wyroku stwierdzono, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (ust. 3). Artykuł 118 ustawy o emeryturach i rentach dotyczy możliwości przesunięcia terminu do wydania decyzji wyłącznie w toku postępowania przed organem rentowym i to tylko wtedy, gdy decyzja nie może być wydana z powodu konieczności przeprowadzenia przez organ rentowy dodatkowego postępowania wyjaśniającego. Taka sytuacja nie zachodziła jednakże w niniejszej sprawie, ponieważ opóźnienie w przyznaniu ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia nie nastąpiło w konsekwencji przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego przez sam organ rentowy, lecz na skutek odwołania od wydanej przez organ decyzji odmownej i rozstrzygnięcia wynikłego stąd sporu na drodze sądowej. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie może w niniejszym sporze znaleźć zastosowania wyłączenie odpowiedzialności organu rentowego, określone w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach. W szczególności nie można uznać, aby przyznanie ubezpieczonemu z opóźnieniem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Organ rentowy był bowiem zobowiązany przeprowadzić postępowanie w sposób zmierzający do terminowego i prawidłowego ustalenia – czy ubezpieczonemu przysługuje prawo, którego uzyskania się domaga (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 października 1997 r. III AUa 496/97, OSA 1998/11–12/45 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 kwietnia 2011 r., III AUa 1710/10, nie publ.). Zgodnie z art. 14 ustawy o emeryturach i rentach oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia: daty powstania niezdolności do pracy, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy, związku przyczynowego niezdolności do

pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji, celowości przekwalifikowania zawodowego – dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu (ust. 1). Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji (ust. 3). Powyższe nie oznacza jednakże, aby błędne orzeczenie lekarza orzecznika i komisji lekarskiej było okolicznością, za którą organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Nadzór nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy sprawuje bowiem Prezes Zakładu (art. 14 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach). Pozwala to na przyjęcie, że zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska, są organami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zobowiązanym do ustalania niezdolności do pracy, jako przesłanki prawa do renty, a tym samym niewłaściwe działanie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej jest okolicznością, za którą odpowiedzialność ponosi organ rentowy. Skoro biegli sądowi w swych opiniach wydanych w niniejszej sprawie opierali się na identycznym materiale dowodowym, co lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS, to niewątpliwie organ ponosić musi z tego tytułu odpowiedzialność. Fakt, iż niezdolność ubezpieczonego do pracy ustalono dopiero w wyniku złożonego odwołania, w toku postępowania sądowego, oznacza że przyczyną, dla której uzyskał on prawo do żądanego świadczenia dopiero w następstwie wyroku sądowego, były nie nowe dowody, nowe okoliczności, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować, a jedynie odmienna ocena stanu zdrowia, dokonana przez z jednej strony komisję lekarską ZUS, a z drugiej strony przez biegłych sądowych, na podstawie opinii których przyznano ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

SSO Ewa Milczarek